

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Terezh-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytözsdejében, Ujvidéken: Schäfer Péter könyvkereskedésében, Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában, Bács-Almásán: Rosenberg A. czégnél.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.
Tanítóknak, aljegyzőknek, írásoknak és földműveseknek év 8 kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Nagyszabású gazdasági akció Bácsme gyében.

A Bácsme gyei Gazdasági Egylet igazgatósági ülése.

— Saját tudósítónktól. —

ZOMBOR, 1906. márczius 10 én.

(p. l.) A Bácsme gyei Gazdasági Egylet, melyről az utóbbi időben annyi szó esik a sajtóban, újabb nagyszabású gazdasági tervek megvalósítását tűzte ki céljául. A régi tervek közül, melyekről e lapban megemlékeztünk, egynehány már dűlőre is került. Így megalakult a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság minden ágára kiterjedő togyasztási és értékesítő szövetkezet, az angol hussértécsk nagyobb mértékben való tenyészítésére, a háziipar cikkek értékesítésére, a löversenyek, lődijazások megtartására és az aratósztrájk meggátlására szükséges intézkedések megtétele.

A fontos események részleteit, melyek az egész ország gazdaközönségénél bizonyára nagy figyelmet keltenek, itt adjuk.

A Bácsme gyei Gazdasági Egylet f. hó 8-án igazgatósági ülést tartott, melyen a vármegyei közelet jelesei közül jelen voltak: Latinovits Pál elnök, Latinovits Géza ügyvezető elnök, ifj. Vajnich István, Rác György, Koczkar Zsigmond, dr. Falcione Nándor alelnökök, Galambos Sándor igazgató, dr. Poór Béla ügyész, Hauke Nándor, Törley Gyula, dr. Pertschy Ferencz, Fernbach Károly, Fernbach Bálint, Falcione Lajos, dr. Galambos Pál, Schmausz Endre, Matkovich Béla, Kiss Lajos, Szalay Frigyes, dr. Birvasszky György, Sauerborn Károly, Auth György, Rausch Ede, Szendy István, Schadt Ignacz, Zubik László, Korény Béla stb.

Latinovits Pál elnök üdvözli a megjelen-

teket, örömeinek ad kifejezést, hogy a vármegye vezető gazdatársadalma ily élénk, éber figyelemmel kíséri az egylet gazdasági akcióját. Az ülést megnyitja.

Inhoff egyesületi titkár felolvassa a mai ülésen megalakítandó fogyasztási és értékesítő szövetkezet alapszabályait. Az igazgatóság az alapszabályokat némi módosítással elfogadja és a tisztikart nyomban megválasztja.

Elnök közli, hogy az észéki cukorgyár arra kerte az egyletet, hasson oda a birtokosoknál, hogy a cukorrépa termelést honosítsa meg, s a termelendő répamennyiséget juttassa a cukorgyárnak, mely a lehető legmagasabb árakat hajlandó fizetni. Bemutatja a cukorgyár jelenlévő képviselőjét, Herczeg Zsigmondot, aki hosszabb, szakszerű fejtegetései során ismerteti az eljárás módját, melylyel a répa termelése és értékesítése okszerűen elérhető. Az igazgatóság elhatározta, hogy a gazdákhoz a cukorrépa termelése iránt felhívást intéz.

Galambos Sándor ügyvezető igazgató jelenti, hogy az egyletnek 125 alapító, 810 rendes és a megyebeli gazdakörök révén 4500 közvetett tagja van.

Nagy vitát támasztott az egyesületi palota építésének kérdése. Titkár két tervet mutat be. Az egyik földszintes épületről szól, melynek telke 13,000 koronába kerül, az építkezési költségek pedig 60,000 koronába rúgnak. A másik terv emeleti palotát mutat be. Ez utóbbi terv részleteit Herczeg Zsigmond mérnök ekként ismerteti: a 625 négyzetméteres telek 13,000, az építkezés pedig 87,000 koronába kerülne. A bajai uti homlokzat hossza 20 méter, a gákovai utra benyuló része pedig 44 méter.

Falcione Lajos hosszabb, szakszerű beszédben javasolja, hogy az igazgatóság az emeleti épület mellett foglaljon állást. Az építkezési költségeket pedig a vármegyétől kapott szubvenzióból évi 10—10,000 koronával törlessze. Ez az összeg azonban szerinte az egylet lakbér-

metakarításával és a kiadandó lakások béreivel visszatérül.

Elnök is az emeletes épület mellett foglal állást. Mielőtt azonban az igazgatóság ebben a kérdésben véglegesen döntene, az ügyet egy szűkebb bizottságnak kiadni véli, oly utasítással, hogy jelentését záros határidőn belül tegye meg. A kijelölt telek megvásárlása iránt azonban tegye meg a bizottság haladéktalanul az intézkedéseket.

Rác György volt egyike az elsőnek, akik az építkezés eszméje mellett kardoskodtak. A fenforgó viszonyok mellett azonban most célszerűbbnek véli, hogy e kérdésben való végleges döntést ez év végére halasztanák, amikor az egylet üzleti viszonyairól és pénzügyi helyzetéről már egészen tiszta képet nyerünk.

Elnök: Egyelőre csak arról van szó, hogy vajjon földszintes avagy emeletes épületet emelünk-e.

Latinovits Géza az emeletes épület mellett foglal állást. Az ilyen épület mindig maradandó értékkel bír, s az egylet igényeinek is jobban felel meg. Másrészt pedig a költségkülönbözet aránylag jelentéktelen.

Galambos Sándor az építkezési költségek törlesztésére tesz oly indítványt, mely a vármegye szubvenziójának igénybevételét mellőzi. Egyébként Latinovits Géza álláspontját teszi magáévá.

Törley Gyula hasonló szellemben szólalt föl. Ő se szeretné a megyei támogatást igénybe venni. Ebbe a gazdálkodási „szépséghibába” nem szabad az egyletnek esnie.

Fernbach Bálint Falcione Lajos indítványát pártolja, oly kiegészítéssel, hogy az építkezési költség a vármegyei szubvenzióból ne 10, hanem 20 éven át törlesztessék s így a hanyad

Fájdalom.

Nézd jó anyám, mily szépek ott a felhők,
Csillogva siklik rajtuk át a nap,
Milyen mosolygó, gyönyörű az égbolt,
Mily káprázatos, meleg sugarak!
— „Lányom, nem adják vissza tiamat” . . .

Anyáskám, ott egy szöszke gyermek, látod?
Ruhája kék, a szeme fekete,
Virágot árul, nézd, fehér virágot;
Anyam, tén venni kellene, —
— „Igen, hisz Pista a neve!” . . .

Menjünk anyám, a templom itt van,
Csendül az ének, zúg az orgona,
Imádkozzunk, talán tudunk még
S van még lelkünknek anyai sóhaja! . . .
— „Ott a temető, jöjj inkább oda!”

Nem, jó anyám, — eszembe most jut
Hova indultam? — eljössz majd velem,
Vegyük meg azt az imakönyvet,
Minden lapjan balszam, vigasz terem . . .
— „Nem kell nekem már semmi sem!” . . .

Ne sirj anyám, az isten úgy akarta!
Megosztjuk vőled ezt a bánatot,
Ládd, édesünk felszállt az égbe,
Minden fájdalmat, könnyet itt hagyott . . .
— „De hisz gyermek volt, kaczagott” . . .

Itthon vagyunk . . . sok édes, fájó emlék
Minden virágon, minden levelen . . .
Leszállt az éj . . . s nem jó több virradat?
— Anyám — szegény — elalszik csendesen
S én leborulok és — sirok keservesen . . .

Dr. Radványné Ruttkay Emma.

A doktorkisasszony.

A „BÁCSMEGYE” számára írta:

Dr. Hannig Györgyné.

Vámosy Ella, a bájos doktorkisasszony büszkén lépett be atyja szobájába. Kezében vitte kinevezését, mely a sebészeti tanszék gyakornokává tette.

— Gratulálok kisasszonykám, csak most vigyáznunk tessék, nehogy a sok kedves kolléga közt szivecskéjének valami baja támadjon.

— De papa, hogy gondol ilyet, a szerelem nem a komoly tudományokkal foglalkozó nők, hanem a baklások szívében terem.

— Jó, jó — mondá az apa — láttam már szerelmes tudóst s talán még alkalmam lehet szerelmes doktorkisasszonyt is láthatni.

— Nem, nem papám, soha — felelé Ella s megsértődve hagyta el apja szobáját.

Dr. Vámosy Ella másnap megjelent a sebészeti klinikán. Az öreg professzor, kinek tanszékéhez beosztották, nyájasan fogadta, ellátta utasításokkal, bemutatta asszisztenseinek s az aznapra előjegyzésbe vett operációhoz kezdtek ké-

szülni. Ella igen kellemes benyomást keltett nagy fehér kötényében, amint feltűrt ruhájai engedni látták fehér karjait. Az asszisztenseknek is feltűnt Ella bájos megjelenése. Különösen Mátray Béla, az I. asszisztens hosszabb ideig legeltette tekintetét a leányon. Az operációk kezdetüket vették s Ella igen ügyes kis doktornőnek bizonyult.

Ella egész idejét tudományának szentelé. A klinikán pontos, ügyes volt, otthon pedig vagy orvosi könyveket olvasgatott, vagy édesapjának magyarul tanult valami különösebb esetet. Az apa valóban büszke lehetett leányára s ami még inkább örömet szerzett neki, az volt, hogy Ella daczára, hogy tudományos hölgy volt, nem vesztette el nőességét s megmaradt kedves, bájos leánynak.

Mátray Bélának nem kevés gondot okozott e bájos leány. Mióta megjelent a klinikán, sohasem tudott másra gondolni s a különben komoly férri, ha távol voltak egymástól, számlálta a perczeket, hogy Ellát viszontláthassa. A leányra is kellemes benyomást tett Mátray figyelme és előzékenysége, de bizony az ő gondolatai azért nem sokat foglalkoztak vele.

Egy napon ketten voltak a klinika műtőtermében, egy operációhoz tették meg az előkészületeket. Midőn Ella egy műszert nyújtott át Mátraynak, az megfogta kezét s hirtelen megcsókolta. A leány meglepődve tekintett a doktorra, ki egész zavarban volt.

Bocsásson meg, hogy elragadtattam magamat, de nem tudtam uralkodni érzelmeimen — szólt Mátray.

redukálódik. Ezt reális alapnak tartja, mert igaz ugyan, hogy a megyei szubvenció csak 10 évre szól, de kétségtelen, hogy a gazdasági egylet, ha helyes, üdvös irányban folytatja működését, továbbra is megkapja a támogatást.

Dr. Galambos Pál a dicséret hangján emlékezik meg Herczeg tervéről. Pénzügyi szempontból mégis a földszintes épületet óhajtja, de Herczeg tervének alapján. Idővel, ha a viszonyok megkivánják, a földszintes épületet, a mai költségeloirányzat keretén belül, könnyen emeletessé lehet átalakítani.

Fernbach Károly nem helyesli ezt a fölfogást. Főlölséges egy ily nagyszabású ügyet apránként dűlőre vinni. Miért kétszeres munkát végezni, ha azonnal be lehet fejezni. Az emeletes épület melletti foglal állást.

Koczkar Zsigmond ugyanily értelemben szólal föl. Figyelmezteti dr. Galambost, hogy egy épületnek a bontása és újból való kiépítése kétszer annyiba kerül, mintha azonnal a czélnak megfelelően emelik. Nem érti, hogy a földszinti épület telekkel együtt 40,000 koronába, az emeleti pedig 100,000 koronába kerül. Itt nincs meg a kellő arány. Valahol hibának kell lennie a számolásban. Egyetért Latinovits Gézával e tekintetben, hogy egy emeleti épületet szükség esetén mindig jobban lehet értékesíteni. Az igazgatóság előbb afölött határozzon, hogy vajjon emeletes avagy földszinti épületet óhajt-e. Ha ez megtörtént, akkor a mostani pongyola költségvetés mellőzésekkel egy új, beható költségvetés nagyobb gondtal készíttessék.

Rácz György osztja Koczkar nézetét. Első hallásra csakugyan nem lehet határozott állást foglalni. Az elnök által ajánlott bizottság készítsen részletes tervet s azt terjessze az egybehívandó közgyűlés elé.

Herczeg mérnök megjegyzi, hogy a költségvetést bizanz egységár alapján készítette el. Figyelmezteti az igazgatóságot, hogy az emeleti épület költségeinek háromnegyed, de legalább kétharmadrésze a földszinti részt terheli s így az emeletes és földszinti épület költségkülönbozete

A tanár lépett be s az operáció nemsokára kezdetét vette.

Ella szeméit aznap este sokáig kerülte az álom. Folyton előtte lebegett Mátray alakja s fűlében csengettek szavai: „Nem tudtam uralkodni érzelmeimen.” Tehát lehetséges az, hogy az a komoly, kötelességű embernek szívében oly érzelmek támadjanak, melyek egy kézcsokra ragadják? De igen, hisz megtörtént, sőt mintha most is égetné e csók kezét.

E naptól logva Mátray igen tartózkodó volt Ella irányában, csak tekintetével követte folyton őt. E tekintet Ella szívében oly különös, meleg érzést ébresztett, melynek nevet hiába kereste az orvostudományokban.

Egy napon Mátray nem jelent meg a klinikán. Egy névjegyben tudatta tanárjával, hogy gyengélkedő, Ella fülébe is eljutott a hír s egész lehangolta kollégája betegsége. Oly üresnek találta az egész klinikát, pedig csak egy barna férfiarcz hiányzott.

Mátray valóban egy idő óta ideges, levert volt. Folyton a leány közelében lenni, kit szeret s érzelmeit magában rejteni, kimerítette idegeit. Elhatározta magában, hogy más tanszékhez kéri áthelyezését s táján majd ott telelni fog. Elhatározta azonban meg egyszer latni óhajtotta és ezért pár nap távollét után ismét megjelent. A leányt egyedül találta, ki nyájasan tudakozódott hogyléteéről.

— Beteg vagyok s mindig betegebb leszek, ha itt kell maradnom. Szere em Ella s nem tudok közelében lenni, tudva, hogy nem viszonzza érzelmeimet.

Ella, ki kollégája pár napi távolléte alatt tudatára ébredt annak, hogy a szerelem nemcsak a bakfisok szívében terem, mosolyogva tekintett Mátrayra s habozás nélkül, kipirult arcczal szólta:

— Ki mondta ezt önnek? Hát tudja meg, hogy én önt szeretem, nagyon szeretem. Érti? Nagyon szeretem. — És ezzel gyengéden a férfihoz simult, aki tulboldogan karolta át.

Midőn az újságok dr. Vámosy Ella és dr. Mátray Béla eljegyzését hozták, Ella apja keblére vonta s fülébe sugta:

— Ugye a legnagyobb tudományokon keresztül is utat talál a szívébe a szerelem.

összesen 27,000 korona. Ezzel a 27,000 korona költségtöbblettel emelendő emeleti rész legalább 15—20 százalékos jövedelmez a befolyó lakbérilletményekből.

Dr. Birválszky Györgynek is ez a véleménye.

Elnök kimondja, hogy az igazgatóság szűkebb bizottságot küld ki. Tagjai lettek: Koczkar Zsigmond, Falcione Lajos, Sauerborn Károly, Fernbach Károly, dr. Falcione Nándor, Galambos igazgató és a titkár.

Inhoff titkár jelenti, hogy Hodságon volt, ahol a gazdasági fiókegyletet fölsozlatta, s megalkototta a gazdakört.

Rácz György helyteleníti a titkárnak ezt az eljárását. Tartja tőle, hogy ezzel ártott a gazdasági egyletnek, s csakis a Bauerverein malmára hajtotta a vizet. De ha már ezt a hibát megtevé, legalább intézkedett volna, hogy a fiókegylet volt vezetői a gazdasági egylettel szorosabb nexusba jöjjenek. Minthogy az igazgatóságnak joga van magát kiegészítenie, ajánlja, hogy Rausch Edét, Korény Bélát és Szendy István, a hodsági fiókegylet volt vezetőit az igazgatóságba válasszak be.

Inhoff mentegeli magát, eljárását Rauschsal, Korénynyel és Szendyvel igazolja.

Az igazgatóság egyhangulag elhatározta, hogy a Baranya megyei Gazdasági Egylet által összehívandó mezőgazdasági és ipari kiállításra való részvételre felhívja a gazdákat. Képviselével pedig Rácz György közzgazdasági előadót bizza meg, akit a kiállítás nagybizottságába is kiküld.

Szabár község kérelmét 2 országos vásár engedélyezése iránt pártolólág terjeszti a földmivelési és kereskedelmi miniszter elé.

Köszönetét nyilvánítja a Magyar Lovaregyletnek, hogy a zombori löverseny céljaira 2500 koronát utalványozott.

Köszönetet mond a földmivelési miniszternek, améit Bácsmege területére a miniszterium terhére vajmestert küldött az egyletnek.

Az óbecsei réti földék fölsozlantása kérdésének tanulmányozására bizottságot küldött ki, s ennek eljárása után az ügyről memorandumban számol be a földmivelési miniszternek.

A háziipar czikkok értékesítésére nézve egy tekintélyes pénzüntézzel lennének összekötésbe. Es. leg más tervet készítenének.

A netán bekövetkezendő aratósztroj meggáltása érdekében Törley Gyula nagyszabású, igen üdvös indítványt nyújtott be, melyet az igazgatóság lelkes örömmel fogadott el. Ez a nagyjelentőségű javaslat oly termézetű, hogy a sztrájk elfojtására teljesen alkalmas.

Az egylet fogyasztási és értékesítő szövetkezte eddig ezekkel az előnyösen ismert cégekkel lépett üzleti összekötésbe: Olajipar r. l., Kogler és Rosner, Alfa Separator r. t. Propper Samu, l. Magyar Gazd. Gépgyár, Gazdak Bizosító r. t. s. b.

A földmivelési miniszterhez a következő segélyek iránt nyújt be kérvényt: Népies gazdasági eladásokra 500 kor., Állatdíjazásokra (Oszivácson és Omoroviczán) 500—500 kor., lodijazásra 2000 kor., löversenyre 2000 kor., gazdasági kirándulásokra 2000 kor., bussertések további importjára 1500 kor., gazdakörök szervezésére 2000 kor. Ezeket a nyilvánvalóan engedélyezendő segélyeket kiegészíti a vármegye 28,000 koronányi évi támogatása és a legalább 10,000 koron. közzvetlen évi földij-bevétel.

Latinovits Pál elnök magvas beszédben további ügybuzgóságra serkenti az igazgatóság tagjait, s ezzel a nagyjelentőségű ülést bezárja.

— A szabadka—morovicza—cservenka—palánkai vasutvonal kiépítése érdekében nagyobb küldöttség jár a napokban Latinovits Pál főispánnal. A küldöttségben részt vettek: Fernbach Károly, dr. Dugyicszky Gedeon, Leibach Antal, Leibach László, ifj. Szemző István, Városhy Károly, dr. Molnár Károly, továbbá Pacsér, Morovicza, Cservenka község küldöttjei s. b. A küldöttség szónoka, Városhy Károly arra kérte a főispánt, hogy minden erejével hasson oda, hogy a szabadka—palánkai vasutvonal, melynek engedélyese tudvalevőleg a Gfrehner, Groszmann Schoch cég, mielőbb kiépüljön, mert a megye egy nagy részének gazdasági érdeke össze van nőve e fontos vonal megvalósításával. Latinovits Pál válaszában kijelentette, hogy ő minden olyan vasuttervet, mely a megye összerdekeivel és az illető községek helyi kívánalmaival összhangban van, örömmel támogat. Minthogy meggyőződése szerint — és ezt bizonyítja az is, hogy az ügy érdekében a megye vezetőférfiai is

megjelentek előtte — ez a vasuterv mindenképen alkalmas arra, hogy a megye egy nagy részének kereskedelmi, ipari és gazdasági érdekeit előmozdítsa, a maga részéről is mindent el fog követni, hogy a vasut mielőbb kiépüljön. A küldöttség köszönettel fogadta a főispán válaszát.

A vármegyei löveggyői állást az e hó 22 én tartandó rendes közgyűlésen fogják betölteni. A jelekből ítélve, egyhangu választásra van kilátás.

Mihálovits Endrét képviselőnek tekintik. Temerinből közlik velünk: Az óbecseiek nagyban készülődnek márczius 15-ének, a magyar szabadság-hajnalának megünnelésére. Mihálovits Endre képviselőhöz az ób. esei összes körök és társas egyletek képviselőiből alakult rendező bizottság egy átiratot küldött, melyben kijelentik, hogy *öt, miután az országgyűlés felsozlatusát törvénytelennek tartják, meg mindíg képviselőjöknek ismerik, s egyszersmind kerik, hogy az ünnepélyen megjelenni és ünnepi beszédet mondani sziveskedjék.*

A bácsalmási választókerület választói seregétől keresik föl Latinovits Gézá s arra kerik, hogy vállaljon ismét mandátumot. Politikai ellenfelei közül is sokan kijelentik, hogy ezuttal az ő zászlaja köré csoportosulnak. Latinovits Géza azonban kijelentette, hogy ezidőszent nem hajlandó politikai téren működni. A kunbajaiak — mint nekünk onnét írják — Latinovits Gézának eme határozott kijelentése ellenére is a választás napján Bácsalmásra mennek, s bárki legyen is a jelölt, ő csakis Latinovits Gézára adják szavazatukat; soha semmi szín alatt másra nem szavaznak.

A kernyájai választókerület szabadelvűpartja — hír szerint — dr. Poor Béla zombori ügyvédet, vármegyei tiszteletbeli ügyész lép teli föl Fernbach Károly ellen. Dr. Poor Béla a kerületben nagy népszerűségnek örvend.

Az óbecsei választókerületben — mint velünk megbízható helyről közlik Matkovich Béla temerini nagybirtokos is föllep pártonkivüli 67-es programmal. Óbecsén mar minden intézkedést megtettek Matkovich jelöltetése iránt.

Zombor városában sok jelölről esik a szó. Drakulics Pálról azt beszélik, hogy ezuttal nem Zomborban, hanem az újvidéki kerületben lép föl. Helyette a szabadelvűpart Popovits Sándor nyugalmomba vonuló pénzügyi államtitkárt szeretné föllepíteni, akinek legtöbb kilátása volna a mandátum elnyerésére. A függetlenségi párt hivatalos része dr. Baloghyl óhajtja, a párt zöme, a régi függetlenségek azonban egyik kipróbált hívük, Buday György hitsszónok mellett foglalnak állást.

Dr. Zalár István halála.

— Saját tudósítónktól. —

BÁCSBORSÓD, 1906. márczius 12-én.

Dr. Zalár István Bács-Bodrogyvármegye tiszteletbeli főorvosa, a megyebeli orvosi kar egyik kiváló képzettségű, népszerű tagja, ki a megyei közéletben évtizedeken át közhasznú munkásságot fejtett ki s ki a Latinovits családnak 40 éven át volt háziorvosa, e hó 10-én a hajnali órákban hosszú, kínos betegség után jobbélre szenderült. Szombatn a délutáni órákban szenteltek be s a kegyuri kápolnában díszes ravatalra helyezték.

Hétfőn 9 órakor gyászmise volt, melyet fényes ornatusban Novák Ferencz madarasi, Gärtner Sándor katymári és Ketterer Mihály borsódi piébánosok czelebráltak.

Ezután kezdetet vette a temetési szertartás. A koporsó előtt dr. Ludányi Mót bajai városi főorvos a következő megható, szép beszédben bucsuztatta el a halottat:

„Zalár István, kedves barátunk szeretett pályatársunk, Isten veled!

Mélyen tisztelt gyászoló közönség!

A második francia császárság alatt történt. A száműzetésben élő különféle nemzetiségű hazafiakat, súlyos, de leginkább halálos megbetegedésük esetén Hugó Victor szokta meglátogatni. Rendszerint ő is parentálta el. Egy alkalommal, midőn egy lengyel száműzöttet látogatott meg, a ki már közel volt a sírhoz, ez rá szólott Hugóra: „Nem de azért jött, hogy mértéket vegyen rólam?”

Si fas est deducere de magnis ad parva, — én is mértéket vettem nem is régen szegény

barátunkról. A sors különös kedvezményének tekintem, hogy orvosi terminussal élve, gyors lefolyású lévén a betegség, a természetben lévő halál mag hamarosan végzett, az elköltözöt sok kin és gyötrelmetől megkímélvén.

De, tisztelt gyászoló közönség! nem egészen a magam nevében szólok most. A Bács-Bodrog megyei orvos szövetség kitüntető megbízása folytán, nekem jutott az a szomorú kötelesség, hogy a Szövetség alapító, pártoló „meczénás” tagja, Zalár István felet én mondom a halot i beszédet.

Te, Zalár István mint orvos kivételes, mondhatom kiváltságos állást foglaltál el. Te egy előkelő családnak évtizedeken át bizalmi orvosa, távol állhattál a mindennapi élet zsörtölődő zajától. Téged nem érintették az önzésből és érdekhajhászból származó versenyző küzdelem, Téged nem bántottak, Téged nem sértettek az orvost uton-útfélen érő zaklatás, megaláztatás, gyanúsítás és megrágalmazás, Te, orvos létre megtanhattad és megőrizhetted magadban a fenséges és magasatos tudomány iránt táplált idealizmust és tudásodat, apostoli küldött módjára malasziként szolgáltatottad a szenvedő emberiségnek; Te nem voltál kénytelen, mint sajnos annyian, sokan, árdat a hemzsező sokaságnak tovakodó módon felkínálni. Te ur voltál mint orvos és ur voltál mint ember. Mint ember! A legjellemesebb, a legtisztességesebb, a legszerelemtelőbb, a legjobb, a leghumánusabb emberek egyike.

Kedves barátunk és pályatársunk Zalár István, Te elmentél tőlünk, elköltöztél oda, ahol nincs gond és megnyugvás, nincs bánat és öröm, nincs gyűlölet és szeretet, nincs küzdelem és győzelem, elszállottál az örök béke és nyugalom birodalmába. Elhagytál bennünket nagy bánatunkra, mert nem látjuk többé magunk előtt az erényekben tündöklő orvost, mint mintaképet. Befejezted életedet, befejezted művedet.

Hogy képes voltál ideális orvos lenni, hogy képes voltál a társadalom előkelő ura tagja lenni, hogy életedet gond és keserűség nélkül élvezhetted, ezt, mindezt azon főúri családnak köszönhetted, a mely Téged életeden át megbecsült, Hozzád bizalommal volt, Hozzád ragaszkodott, a mely tisztelőtének és szeretetének melegével átölelt, még haládon túl is a funériális méltóságával halmozván el.

Ezért kötelességünknek tartjuk mi most a megboldogult nevében, ezen főúri családnak összeségében és minden egyes mélyen tisztelt tagjának, hálás köszönetünket ünnepélyesen nyilvánítani, tisztelettel kérve, hogy ezen köszönetünket jóakarattal és jóindulattal kegyesen fogadni sziveskedjenek.

Zalár István, kedves barátunk, szeretett pályatársunk! — Isten veled!

A gyönyörű beszéd nagy hatást tett a jelenlőkre. A család nevében az elhunyt bátyja, dr. Zalár József hevesmegyei alispán, a 81 éves jeles poéta mondott Ladányinak köszönetet.

A temetésen a *Latinovits* család több tagja volt jelen, kik egyenként szép koszorukat is küldtek. Ott voltak továbbá: Szutrély Lipót kir. tanácsos, Vojnits Máté és ifj. Szutrély Lipót főszolgabírók, dr. Alföldi Lajos, Kuts János esperes, Halm Sándor, Kulunchich Viktor, a környékbeli községi jegyzők, Borsód község előjárója Markovich Béla vezetésével stb.

Koszorut, szebbnél szebbet, huszötöt küldtek.

HIREK.

Igazságügyi kinevezések. Az igazságügyi miniszter *Tormássy* Lambert szabadkai törvényszéki joggyakornokot a topolyai kir. járásbíró-sághoz jegyzővé nevezte ki, *Szögyényi* Gyula, topolyai aljegyzőt pedig a szabadkai törvényszékhez helyezte át ugyanazon minőségben.

A zombori törvényszék elnöke, dr. *Eperjesy* Béla szombaton foglalta el új hivatalát.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Gádor községben Koch Armin segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesévé nevezte ki.

A honvédség köréből. Marcs Gyula, a szabadkai honvéd gyalogezred tartalékos tisztje, tisztí rangjának megtartása nélkül, szolgálaton kívüli állapotba helyeztetett.

Ováció Latinovits Pál mellett. *Latinovits* Pál főispán kedden este az „Urania”-ban megtekintette Zsedényinek „A bácskaiak” című darabját. Midőn *Latinovits* Pál működéséről megemlékezett, a közönség felállt helyéről s zajoson meglapította a főispánt, kit egyik földszinti páholyban föllismert.

Tanítói kinevezés. Az érsek *Kokusz* József tanítót Orszállásra kinevezte.

Dr. Rákits Kornélia. Ujvidéken megkezdte orvosi gyakorlatát dr. Rákits Kornélia.

A zentai városház köréből. A zentai városi adóhivatal pénztárnoka, Keczei *Mészáros* Balázs, minthogy az ottani agrárbank pénztárnokává választatott meg, erről az állásáról lemondott. A pályázók máris nagy számban jelentkeztek.

A zsablyai főszolgabírói hivatal köréből. A főispán *Trenku* Kálmán zsablyai közigazgatási gyakornokot tb. szolgabíróvá nevezte ki.

Megjutalmazott jegyző. *Rumbach* Mihály bácsorszói jegyzőt a vármegye alispánja 40 kor. jutalomban reszesítette fáradhatlan adóügyi tevékenységéért.

Az „Óbecse—aracs—pélerrével ármentesítő-társulat” választmánya e hó 7-én az ármentesítő-iroda helyiségében gyűlést tartott, a melyen *Lisznay* Tihamér min. tanácsos, mint miniszteri kiküldött elnök. Ugyanis Óbecse a társulati ügykezeléssel nincs megelégedve, miért is a miniszternél óvást emelt. Erre kiküldték *Lisznay* min tanácsost. A gyűlés — mint Óbecséről közlik — nagyon heves jelenetek színtere lett volna, ha a min tanácsos erélyes és tapintatos vezetéssel elejt nem veszi azoknak. Dr. *Tripolszky* János Óbecse részéről panaszkolta, hogy rossz a társulat szervezete, mert Aracs dönt föléltentül mindenben, továbbá kikel az elnök ellen, mert őt és dr. Milkót, mint az építő bizottság tagjait mellőzte az építkezésnél. Új alakulást kíván és helyén valónak látja, ha a mostani vezetésnek leköszönne. Dr. *Martinovics* elnök törvényesnek tudja az alakulást és így nem talál okot arra, hogy a régi tisztikar leköszönjön. *Lisznay* maga is kifogásolja, hogy nem az igazgató-mérnök jelentési szerepelnek, hanem a munkavezető mérnök. A min. tanácsos látván a kiélekedő harcot, kijelentette, hogy a panaszokat tudomásul veszi, a gyűlést feloszlatja és a miniszternél megteszi a jelentést.

Szerb színészet Ószivácson. Ószivácson néhány nap óta játszik *Markovich* szerb szín társulata.

A zombori Tusculánium házépítő szövetkezet a napokban végleg megalakult. A tisztikar is megválasztották, ezzel az eredménynyel: Várnök: *Latinovits* Pál főispán, elnök: *Jusits* Antal törvényszéki bíró, műszaki tanácsos: Fehér Jenő kir. mérnök, titkár: *Cselyuszka* Márton p. ü. számtiszt, ügyész: dr. *Buják* József ügyvéd. Választmányi tagok: *Krupp* Vilmos felső keresk. isk. tanár, *Raab* Béla számvizsgáló, dr. *Radvány* Ferenc segédtanfelügyelő, *Raffay* Ferenc főkönyvelő, *Rác* Soma áll. főgimn. tanár, *Stankovits* György kir. főmérnök, *Tárczay* Dezső főszolgabíró, *Zsigmond* Dénes árvaszéki ülnök. Intéző bizottság: *Jusits* Antal, *Fehér* Jenő, *Cselyuszka* Márton.

Szilágyi Dezső szobra. *Latinovits* Pál főispán szerdán, *Pető* Lajos szerkesztő társaságában látogatást tett *Toles* Ede szobrász műtermében, hogy *Szilágyi* Dezsőnek, *Szilágy* község részére megrendelt szobrát megtekintse. A szobor még nem volt megtekinthető, de a mintából következtetve, Telcsnek ez a műve is méltó lesz eddigi kiváló alkotásaihoz.

Népies gazdasági előadás. A Zentai Gazdakör által rendezett előadások sorozatában vasárnap délután Magyarokán Szöke József járási állatorvos a magyarokánzsi gazdakör helyiségében igen tanulságos és érdekes előadást tartott a fertőző állati betegségek felismeréséről, azok elleni védekezéséről. Az előadást nagyszámú előkelő gazdaközönség hallgatta meg. Előadás végeztével *Tóth* József gazdaköri elnök köszönetet mondott *Szöke* Józsefnek érdekes és tanulságos előadásáért.

A Budapesti Hírlap Latinovits Pálról. A Budapesti Hírlap szerdai számában nagyobb cikkben méltatja ama érdemeket, amiket *Latinovits* Pál főispán a zombori gyermekmenhely létesítése körül szerzett.

Halálozások *Lebach* Konrad cserekenai nagybirtokos, a megyei közélet egyik ismert alakja a napokban elhunyt.

Malesevits Mária tanítónő Zomborban elhunyt.

Garay József dorozslói plébános 64 éves korában meghalt.

Folyó hó 9-én hunyt el Szenttamásan özv. *Drakulics* Demeterné szül. *Bikár* Zsófia 74 éves korában, temetése e hó 10-én ment végbe a lakosság nagy részvétele mellett.

Lengyel Vilmos, a pancsovai főgymnasium éveken át működő tanára márczius hó 8-án rövid szenvedés után elhunyt. Az elhunytban *Barakovich* Lajos szenttamási gyógyszerész sógorát gyászolja.

Waisz János nagymargittai uradalmi tisztartó 53 éves korában a nagymargittai pusztán,

rövid szenvedés után meghalt, temetése f. hó 9-én ment végbe az egész környék nagy részvétele mellett. — *Waisz* György nemesmilitáris jegyző testvérbátyját gyászolja benne.

Márczius 15-ike Zomborban. Zombor városi közönsége hazafiasan ünnepelte a magyar szabadság ünnepnapját. Ma, csütörtökön d. e. valamennyi templomban diszistentisztelet volt. 10 órakor megkoszorúzták a Schweidel szobrot. Délután 4 órakor díszközgyűlés volt, melyen a polgári kaszinó dalárdája a szózatot énekelte. Majd *Vértesi* Károly a következő poetikai szépségű elnöki megnyitót mondta, hazafias hévvel.

Magyarok Istene!

Panaszunk van. Kérésünk van. Hallgass meg! A féltékenyen őrzött alkotmányunkat elszakítják, a magyar szabadság törvénylapján szét-tépi.

Kik? A mi saját édes testvéreink, hatalomra vergődött gyászmagyarok.

Magyarok Istene! Ne engedd! Ne engedd! Ne most, mikor feleszmélve, tisztán látva, jogra támaszkodva, igazában bizva tart össze a magyar néped, jóban-rosszban hived.

Elborult a magyar égbolt, látjuk rajta sötét viharfelhők kóvályognak, tudjuk vést rejtenek méhökben, hisszük.

Jóságos isten! Te vagy Ura a természetnek és az emberi életnek Távoítsd el tőlünk — kérünk — haragod jelét, a duló fergeget, mely fenyegeti szabad létünket

Mit vétettünk? Azt, hogy szabadok akarunk lenni? Nem tudjuk ezt bűnnek. Nem, nem, mert Te, teremő Isten, Te oltottad szívünkbe a szabadság vágyának az édes érzését.

Ne engedd azért, hogy magyar legyen magyarnak az ellensége. Világítsd meg agyát mindazoknak, kiktől Magyarország, áldott hazánk sorsa függ, és megpróbáltatás után, alkotmányos küzdelmünkben vezérelj győzelemre minket.

Magyarok Istene! Oltár előtt fohászokva arra kérünk ma, ünnepélyesen is — ime — összegyűlve arra kérünk most és mindörökké arra fogunk téged esdve kérni, hogy légy mindenkor velünk és el ne hagyd soha a mi édes magyar hazánkat! Imádkozunk! „Ne vigy minket a kísértetbe, de szabadíts meg a gonosztól Amen.”

Ha Isten velünk ki ellenünk?!

Ezekkel az imádságos szavakkal van szerencsém a mai márczius 15-iki hazafias ünnepély tárgysorozatát megnyitni.

Édes atyámfiai!

Szívöböl köszönteletek titeket, akik ünnepelni jöttetek, és arra kérlek, hogy hazafias összeérzéssel, igaz magyar lelkesedéssel mondjátok velem: Éljen a hon!

Éljen az alkotmány!

Prokópy Imre Ábrányi Emilnek szép alkalmi költeményét szavalta. Megrázó hatással Dr. *Baloghy* a nap jelentőségéről beszélt. Végül az iparos dalárda hazafias dalokat énekel.

Házasság. A napokban jegyezte el dr. *Nikolics* Tódor szenttamási közs. orvos *Gavanszki* Jelica kisasszonyt, *Gavanszki* Lázár nagybirtokos szeretetreméltó leányát.

Egy primadonna sikere. *Kállay* Kornélia, a vidéki színészet egyik legkiválóbb primadonnája, akinek magasfokú énekművészetét a mi megyénkben is jól ismerik, a múlt héten 4 ízben vendégszerepelt a Magyar Színházban, ahol főleg a „Bobémszerelm” című operette *Musotte* szerepében óriási sikert aratott. A bájos művésznő tartalmas, kellemesen csengő, kitűnően iskolázott, művészi becsü hangjával és elegáns, előkelő játékmódorával s azzal a könnyedséggel, melylyel a szerep legnehezebb részeivel is tökéletes szintpadi rutinnal bánt el, teljesen meghódította a közönséget, mely zajos tetszésének felvonások után és nyílt színen gyakran adott kifejezést. A művésznőnek koszoruban és csokorban is volt része.

Márczius 15. Bezdánban. A bezdáni olvasókör kebelbeli dalárdájának közreműködésével 1906. évi márczius hó 15-én, saját helyiségében (Frank-féle vendéglő) márczius idusának emlékére ünnepélyt rendezett. Kezdetre este 8 órakor. A műsor ez volt. 1. „Szózat”. Énekelte a dalárda. 2. Elnöki megnyitó, mondta Ligeti Dávid. 3. „Kossuth sirja”, szavalta Schmidt Erzsike k. a. 4. Ünnepi beszéd, mondta Bosnyák János. 5. „Halló imánkat . . .” Férlikar. Énekelte a dalárda. 6. Alkalmi költemény. Szavalta Türr Jenő. 7. „Hymnus”. Énekelte a dalárda. 8. Elnöki záró. Mondta Ligeti Dávid. Az ünnepélyt társasvacsora követte.

Egy bácsmegyei birtokos ötezer koronás adománya. Titeli levelezőnk írja: *Knefely* Gyula

dunagárdonyi nagybirtokos a József kir. herceg védnöksége alatt álló tüdőbajosok szanatoriumának alapja javára 5000 koronát adományozott, mely adományért *Lukács György*, volt közoktatásügyi miniszter, az egyesület elnöke aláírásával február 21-iki kelettel köszönő iratot kapott. A nagylelkű adakozó adományát a f. év folyamán 10.000 koronára fogja kiegészíteni, hogy ágyalaptíványa legyen. Az adakozó fiatal ember családjával birtokán él szerényen és így annál inkább jól esett tudomást szereznünk az adományozásról, mert az minden föltűnést kerülve történt meg. Az ilyen nemes, nagylelkű tett magában hordja dicséretét.

Az újjvidéki katonaság köréből. A 6. gyezdnek Újjvidéken állomásozó zászlóalját április 4-én Budapestre helyezik át. A tisztikar ez alkalomból a Mayer-szállóban bucsuestélyt rendez.

A sztapári gyógyszerészeti ünnepélyes megnyitása. *Földes Ferencz* okl. gyógyszerész, a sztapári gyógyszerészeti jog nyertese f. hó 7-én a hivatalos vizsgálat megejtése után — mint levelezőnk írja — gyógyszerészeti forgalomnak átadta. Ennek megünneplésére délben a lakásán 50 terítékű bankett volt. Jelen voltak: *Vojnits István* alispán, dr. *Mikosevits Kanut* vármegyei főügyész, dr. *Pávlovits Simon* kir. tanácsos, vármegyei főorvos, *Szalay Frigyes* főispáni titkár, *Popovits Sebő* a vármegyei egészségügyi bizottság jegyzője, *Vujevits Lajos* apatini főszolgabíró vezetése mellett az egész szolgabíroság, Sztapár községe részéről *Milits Szeptovár* községi jegyző, *Postity Braniszlav* görög keleti lelkész és még számosan. Ott voltak továbbá: *Horváth Dezső* szabályi szolgabíró, *Vukov Jakab* boldogasszonyfalvi jegyző és dr. *Földes Simon* szabályi járásorvos, az új gyógyszerészeti tulajdonosnak atyja. Az első felköszöntőt *Vujevits Lajos* főszolgabíró *Vojnits* alispánra mondta, a melyet az alispán köszönetnyilvánítása követett, utána dr. *Földes Simon* ugyancsak az alispánra, majd pedig dr. *Mikosevits Kanut*ra, mint a legregibb és legjobb barátára emelte poharát, dr. *Pávlovits Simon* vármegyei főorvos a magyar és szerb testvériségre, továbbá dr. *Thim József* apatini járásorvosra a vármegyei főorvosra, dr. *Mikosevits Kanut* dr. *Földes Simon* szabályi járásorvosra, *Szalay Frigyes* főispáni titkár *Földes Ferencz*re, az új gyógyszerészeti tulajdonosára, amit *Földes Ferencz* melegen megköszönt. A jelenlevők közös elhatározására táviratilag üdvözölték báró *Vojnits István* volt országgyűlési képviselőt és *Latinovits Pált*, a vármegye főispánját. A táviratok következőképen hangzottak:

„Méltóságos báró *Vojnits István* urnak Szabadka. Bácsország első fiának tiszteletteljes üdvözlését küldi a sztapári gyógyszerészeti megnyitására megjelent nagyszámú ünnepelő közönség.”

Méltóságos *Latinovits Pál* urnak Zombor. Bácsország atyai jószágú, bölcs, halhatatlan érdemű főispánját tiszteletteljes szeretet és ragaszkodás kifejezésével üdvözlöi a sztapári gyógyszerészeti megnyitására megjelent nagyszámú ünnepelő közönség.

A hangulat oly lelkes, a jókedv oly nagy volt, hogy a lakoma csak másnap a reggeli órákban ért véget. A zenét a zombori Sipos zenekara szolgáltatta.

Az újjvidéki Lloyd társulat e hó 25-én tartja rendes évi közgyűlését.

Purim-bál. A topolyai izr. betegsegélyzőegylet e hó 11-én, vasárnap — mint levelezőnk írja — jól sikerült purim jelmez bált tartott a Kaszinó szálloda emeleti termeiben. A bál úgy anyagilag, mint erkölcsileg jól sikerült. Az estélyen részt vett a topolyai intelligencia és az iparos osztály java része. A bál a legjobb hangulatban a reggeli órákig tartott.

Irnokválasztás Szenttamáson. Folyó hó 5-én választott Szenttamás községe irnokot, mely alkalommal a képviselőtestület egyhangulag *Léh Ferencz* folyamodót választotta meg.

Az iskolakerülők sokasága Óbecsén. Óbecséről jelentik a következő elszomorító dolgot: Az előjáróság az összeirt tankötelesek névjegyzékét összehasonlítván a beírt tanulóknév-

sorával, megállapította az iskolát és ovodát kerülők számát. A ovoda és iskola kötelesek száma összesen 5349. Ebből tényleg jár 2863 és pedig rkath. 1700, g. kel. 987, ág. ev. 40 és izr. 129. Más községben jár 55, — Mig nem jár iskolába rkath: 1504, tehát közel fele, és pedig abból 652 ovodaköteles, 369 iskolaköteles. A gör. kel. 1738 gyermekből nem jár 689. Itt már jobb az arány, a szerb szülők jobban feljárták gyermekeiket az ovodába vagy iskolába. Ovodás közül 303, iskolás közül csak 164 nem jár. A ref. közül csak 1, az izr. közül 2 nem jár iskolába. Az iskolakerülők között nagy számmal szerepelnek az ismétlő kötelesek. Ezek közül 687 nem jár iskolába. És itt is a rkatholikus gyermekek az iskolakerülők jobban, mert míg ezek közül 466 nem jár, addig a szerbknél 205. Az inasok közül is 16 kerülüli az iskolát. Hát a statisztika szomorú állapotokat tár elénk és különösen szomorú az, hogy a 12—15 éves gyermekek nagy zöme minden nevelés, irányítás és iskolázás nélkül nő fel. Innen van, hogy nagyon sok amire katona sorba jó elfelejté amit az iskolában tanult. Elfelejté írni, olvasni. Szóval kárba vesz az, a mit az elemi iskolákban tanult. És mind e veszteség csak azért, mert sajnálja a község az ismétlő iskolázatásra kívánt 2—3 száz forintot. Lám a szerb gyermekek részesülnek ismétlő oktatásban, mert a mikor megvonta a község az erre vonatkozó díjazást, rögtön beállította a hitközség tanítóit és azokat fizetvén, végezteti rendszeresen az ismétlők tanítását. De a kinek szeme van, láthatja is, hogy a szerb földmivelő ifjuság szelidebb, vagyis tisztességtudóbb. — De az iskolakerülők nagy számát nem elég kimutatni csak, hanem az előjáróság vegye komolyan a dolgot és szigorúan büntesse a könnyelmű szülőket.

Öngyilkos akart lenni, mert nem koldulhatott. Zentáról jelentik: Kis Margit koldust, mivel a rendőrség kéregetésben rajta érte, egy napi elzárással büntették. Kis Margit csütörtökön reggel meg is kezdte a rá mért büntetést, de úgy látszik, nem valami jól érezte magát, mert alig töltött néhány órát a zárdában, elkeseredve abbéli bánatában, hogy a koldulás tilos, — a kályha csövére felakasztotta magát. Szerencsére az őrmester arra haladt s a zajra benyitott az árszobába és látva ott a levegőben lógó szerencsétlent, hirtelen elvágta a Kis nyakára kötött selyemkendőt. Kisnek a nagy ijedségen kívül egyéb baja nem történt.

Egy jánosalmi leány lopási szereplése. *Török Teréz* jánosalmi leányzó a napokban délelőtt a szegedi Tisza Lajos-köruton levő apró-jószágpiacson egy urinő zsebéből kilopta annak erszényét. Az urinő észrevette, hogy valaki kottarász a zsebében, hátrafordult éppen a kellő pillanatban, mert a tolvaj már el akart osonni a tömegben. Utána sietett, megfogta a karját és kérte, hogy adja vissza a pénztárcáját. *Török Teréz* tagadta, hogy nála van a pénztárcza. Az urinő látva, hogy nem akarja visszaadni a tárczáját, lármát csapott, úgy hogy pár pillanat alatt nagy néptömeg állta körül a perlekedőket és így *Török Teréz* nem bírt elmenekülni. A lármára megjelent *Bende Antal* rendőrbiztos, aki kikutatta az ellenkező leányt, és a zsebében csakugyan megtalálta a kérdéses tárczát. *Bende* bekísérte a rendőrségre a tolvaj nőt, ahol rögtön vallatásra fogták. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy *Török Teréz* egy szervezett tolvaj bandának a tagja, amit bizonyítani látszik az a körülmény is, hogy a múlt hetekben már több tolvaj nőt fogtak el, kiknek nagy része *Jánosalmára* vagy a környékére való.

Sulyos baleset. Az Ópalánkán levő „Michels költőfőnö és kendergyárban” a napokban szerencsétlenség történt. A déli órákban — mint rendesen — *Hoffmann Károly* a gépüzemét beüzemeltetni akarván, kalapja lesett a fejéről. Eközben a jobb kezével elállította a gépet, balkezével pedig a kalapja után nyúlt, e pillanatban a tengely leért és a szerencsétlen embernek jobb kezét teljesen összezúzta. Dr. *Ilg Ede*, aki rögtön orvosi kezelést alá vette, amputálta karját. *Horovitz D. L.* a gyár igazgatója kijelentette, hogy míg ő él, addig teljes fizetésével mint felvigyázó marad *Hoffman* a gyárban.

Véres háború Felsőkabolon. Ha már az első és második felvonás lejátszódott, a darabot — ír a levelezőnk — be kellett fejezni, hogy a dráma teljes legyen és így a harmadik felvonásnak is le kellett pörögnie. Ugyanis megint a felsőkaboli *Márko* testvérek és a *Milits* családról szól a nóta. F. hó 6-án a *Márko* testvérek — minthogy huszan összeszedődtek egyik kocsmában — *Milits Pált*, a *Milits* testvérek apját, felkeresték és mert azt hangoztatta, hogy ő a *Márkó*okon megboszulandja magát, belékötötték, forgópisztolyokkal, késekkel és fejszével reámadtak. A megröghant ember fején és hátán két-

két lösebbel, több késszurással és a fején egy fejszecsapással eszméletlenül a helyszínén maradt. Midőn támadói áldozatukat vérben fetrengve látták, széjjel futottak. Most senki se akar közülök a tettes lenni. Ha *Milits Pál* meghal, csak bántalmazói fogják megsírni, mert tetükért bünhődni fognak, a közlakosság és a környék azonban nem bánkodik fölőtte, mert egy igen viharos multú, többször büntetett egyéntől szabadult meg a község és vidék. Jelenleg is pénzhamisításért két évi fegyházra van ítélve és minden nap várta, hogy beszállítsák.

Ellopott szerszámok. *Ési Ferencz* ómoroviczai géplakatos elpanaszolta az ottani csendőrsőrt, hogy mult évi szeptember hó óta több szerszáma, többek között egy kalapács, 1 drb csiptető vas, 12 drb különféle csavarhuzó, az idei évben 1 drb harapófogó, 1 drb lapos aczélvágó, stb. eltűnt. A csendőrség a feljelentés alapján a nyomozást megindította és kiderítette, hogy a tettes *Ferencz József* pacséri vasöntő.

Utonállás. *Bitter György* szeghegyi lakost e hó 4-én — mint levelezőnk írja — *Laut György* és *Burgel Fülöp* ottani lakosok megtámadtak és úgy megverték, hogy hosszabb ideig ágyban fekvő beteg lett. A tetteseket a csendőrség feljelentette a topolyai kir. járásbírósnak, hol a büntésgálat megindult.

Közgazdaság.

A Bácskai komlótermelők egyesületének I-ső évi működése.

Petrőcz, 1906. február 26-án.

(Vége)

A szárítással is lassan-lassan meggyűlik a bajunk, ha mesterséges szárítókról illetve alkalmas légszárítási eszközökről nem gondoskodunk, mert a *Petrőczön*, *Kiszáczon*, *Dunagáloson* és *Kölpényben* termő komló szárítására elegendő helylyel nem rendelkezünk.

Mesterséges szárítók felállítottak 1905. évben *Petrőczön* 2, *Kiszáczon*, *Szabadkán* és *Palánkán* 1—1 a kitűnően bevált *Linhárdi*-féle gyárból. A bácskai jól kezelt komlósokban a termés átlaga holdanként az 1-ső éves kertekben 100 kg., a 2-od évesekben 5—6 q., a többiekben pedig 6—7 egész 10 q.

A lefolyt évben a Bácskában 400 hold 1-ső éves és 600 holdnyi régebb kertekben 2800 métermázsza komló termelt, jövőre már 6000—7000 métermázsára számíthatunk, s így a termelés további fejlesztése által az értékesítés körül nehézségek alhatnak be az esetre is, ha sörgyárosaink évi szükségleteiket nálunk fedeznék, pedig nem tőlünk, hanem csak a kereskedőktől jóval drágábban veszik a magyar komlot saazi helyett.

Kétségbe nem vonható tény, hogy minőség tekintetében a bácskai komló már most is versenyezik a stajerszági, galicziai és nürnbergi komlóval, erről tanuságot tesz a külföldi komlókereskedők elismerése, a vegyvizsgálati lelet kedvező eredménye és leginkább azon körülmény, hogy az minőségében versenyezik a stajerszági, galicziai és nürnbergi komlóval, pedig biztosan állíthatjuk, hogy okszerű kezelés által és az által is, hogy öregebbek lesznek kertjeink, még javulni fog minősége, mert tapasztalatból tudjuk, hogy mennél öregebb a komlós, annál finomabb a komlója.

A komló értékesítése körül nehézségek nem mutatkoztak, dacára annak, hogy az 1904. évi árak $\frac{1}{2}$, sőt $\frac{1}{4}$ -ére estek.

Kezdetben nagyon lassan fejlődött az üzlet, midőn azonban a *Petrőczi* termelők egyik csoportjának 100 mintával ellátott megbízottjai a saazi piacon arról győződtek meg, hogy kisebb árakat kínálnak, mint *Petrőczön*, nyomban megindult az értékesítés és nap-nap után fordultak elő kisebb nagyobb adás-vevélek.

Petrőcz községe a komlótermelés központján, a komlókereskedelem terén oly képet mutatott, mint Saaz Csehországban.

Mint minden évben, úgy most itt tartózkodtak a külföldi komlókereskedők azon különbséggel csak, hogy számla névvel megszaporodtak, sörgyárost azonban fájdalom egyet sem láttunk.

Ide küldték eladás végett komlójukat a vidéki termelők, itt adá ott el a bácskai komló 6. od része és el fog adódni a többi is, ha a spekuláló termelők hajlandóságot mutatnak az eladásra.

A heti vásárok részint a kezdet nehézségeinél fogva, részint pedig a rossz Conjugtura következtében sikerülőknek nem mondhatók, bár az egyesület ez irányban az előintézkedéseket megtette.

A piaci árak szeptember, október és novemberben 100 gkgént 100—130 kor., decemberben pedig 60—90 kor. közt váltakoztak.

A bácskai komló 60%-át saazi, 15%-át nürnbergi és bambergi kereskedők vitték el, 25%-ot pedig egy petróci bejegyzett cégű komlókereskedő vásárolt.

Megyénk ezen egyedüli önálló komlókereskedője, bár anyagi veszteséggel jart első vállalkozása, ambíciójának egész erejével állandóan fenntartotta a versenyt a külföldi kereskedőkkel szemben.

A komló igen kis részét hazai sörgyárosainknál 30 métermázsra körül az angol, a többi pedig a saazi piacon mint magyar komlót értékesítette.

Ezen cég komlóexportálási eszmével foglalkozik, s hogy összeköttesei révén komlókat direct Angliába vagy Amerikába exportálhassa, alkalmas pressel ellátott komlóraktárt szándékozik felépíteni. Ha ez sikerül, s kivárjuk, hogy sikerüljön, akkor tetszésünk szerint szaporíthatjuk komlóinkat értékesítési akadály nélkül, léven Anglia és Amerika komlókereskedőinek szüksége bar mily mennyiségű magyar komlóra.

Adjá Isten, hogy úgy legyen!

Fe. dn. ann Áruin
egyleti titkár.

Dr. Gerich Endre
egyleti igazgató.

Tiszakálmánfalva 2 országos vásárt kapott. Megírtuk annak idején, hogy Pető Lajos, a „Bácsmegeye“ szerkesztőjének közbenjöttével Piuikovich Elemér volt orsz. képviselő Tiszakálmánfalva egy küldöttségét a földmivelési és kereskedelmi miniszterhez vezetett, akiket a község nevében arra kért, hogy a már meglévő országos vásáron kívül még kettőt engedélyezzen. A kereskedelmi miniszter határozott ígéretet nem tett ugyan, de kijelentette, hogy a község érdekeit nem fogja figyelmen kívül hagyni. Báró Feilitzsch Arthur földmivelési miniszter azonban megígérte, hogy a maga részéről teljesíteni fogja a kérelmet s ennek érdekében a kereskedelmi miniszterrel is értekezik. A földmivelési miniszter ezt az ígéretet gyorsan be is váltotta. Közbenjárásának már meg is van az eredménye, amennyiben a kereskedelmi miniszter — mint illetékes forrásból értesülünk — Tiszakálmánfalvának mindkét országos vásárt engedélyezte. Az engedélyezés a hivatalos lap egyik közlekedési számában fog megjelenni. A községnek egész létfenntartása ehhez a két új vásárhoz fűződik.

Az őszi vaczi tejszövetkezet február hó 22-én tartotta meg Rakita László plébános elnöklése alatt VI. közgyűlését. Az igazgatóság által előterjesztett zárszámadásból a következő adatokat vesszük ki. A beszállított tej mennyisége 325,060 liter volt, melyből 12980 kiló vaj és 25667 kiló túró készült. A tej termékek után az összes bevétel 36416 korona 30 fillér volt. A tagok beszámított tej után literenként 9,58 filléres átlag árban összesen 32,663 kor. 90 fillért kaptak, míg az üzemműködés 3752 kor. 43 fillérre rúgott. Miután a közgyűlés a mérleget jóváhagyta s a felmentvényt megadta a volt tisztikart újból megválasztotta. Érdemes a felemlítésre, hogy Csupsits Péter szövetkezeti tag, kinek vagyona 2 lánca föld és 6 tehén mennyi jövedelemre tett szert tehenei útján. Tejért kapott 1006 K. 10 f. 6 borjút eladott 384 koronaért, a tehének után a trágya értéke legalább 120 korona, tehát összesen 1510 K. 10 f. Ha egy tehén évi eltartását 1500 koronára vesszük úgy kiadása volt 900 K. Megmaradt tehát tisztán 610 K. 10 f. és a házban fogyasztott tej. Látható tehát, van a tehéntartásból haszna annak, aki reá rendel munkáját, idejél.

Az óbecsei katonai korpából a gazdasági egylet révén kaptak: Zsabyai tejszövetkezet 25 mm. Benye Antal 30 m., Pavkovits György 25 mm., Pacseri II. tejszövetkezet 25 mm., Csávolyi tejszövetkezet 25 mm., Gombosi tejszövetkezet 25 mm., Ószivácsi Gazdakör 35 mm., Mélykúti tejszövetkezet 25 mm., Csicsovácsky Izsó 30 mm. Bácsmadarasi Tejszövetkezet 25 mm., Mindszenti tejszövetkezet 25 mm., Óbecsei földmivelő egylet 30 mm.

Gazdasági előadás Titelen. Szelingér Antal járási m. kir. állatorvos f. hó 10-én este 7

órákora a titeli gazdasági egyesületben a sertésvesz elleni védekezésről, állattenyésztésről stb. a gazdákat érdeklő fölvilágosítást tartott. A gazdaközönség a felolvasásra igen nagy számban jelent meg és a szakszerű előadás és utbaigazítás igen jó hatást tett rájuk.

A szenttamási tavaszi országos vásár e hó 11-én volt, de tekintve a kedvezőtlen időt, a forgalom úgy az állatvásárban, mint az ipari cikkekben igen lanyha volt.

A Bácsmegeyei Gazdasági Egylet Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete e hó 8-án megalakult. Megválasztották: elnöknek Latinovits Pált, alelnöknek ifj. Vojnich Istvánt, választmányi tagokká Latinovits Gézát, dr. Poór Bélát, Falcione Lajost, dr. Birválszky Györgyöt és Schlitter Miklóst. A felügyelő bizottságba Fernbach Károlyt, dr. Molnár Károlyt, Sauerborn Károlyt. Pótagokká Csihás Bélát, Wamoscher Nándort. Eddig a következők jegyeztek elő részjegyekre: Latinovits Pál, Rác György, Latinovits Géza, Törley Gyula, Fernbach Károly, dr. Falcione Nándor, Koczár Zsigmond, dr. Galambos Pál, Galambos Sándor, Fernbach Bálint, dr. Poór Béla, Sauerborn Károly, Bachrach Lajos, Kiss Lajos, Wamoscher Nándor, dr. Birválszky György, Matkovich Béla, Rausch Ede, Vermes Vincze, Schlitter Miklós, Csihás Béla.

A bajmoki, péterrével és topolyai tejszövetkezetek hanyatlóban vannak Galambos Sándor igazgató már megtette a szükséges intézkedéseket, hogy anyagi alapjuk megerősíttessék.

A bácsmegeyei háziipar felügyelője. Zabik László tekintetben elhatározta a gazd. egylet, hogy kérni fogja a földmivelésügyi minisztert, hogy őt, mint kinevezett tisztviselőt ossza be a gazdasági egyletbe.

Bácskai karczos.

A „Bácskai Karczos“ hírei:

Óbecse. Az óbecsei ellenzék tudatta Mihálovits Endrével, hogy őt tovább is képviselőjének tekintik, mert a képviselőház föloldoztatása törvénytelenül történt. Mihálovits Endre ezt tudomásul vette s kijelentette, hogy mostani képviselői fizetését az óbecsei ellenzék vezérférfiainak engedí át.

Zombor. A juristabál rendezőbizottsága legutóbb tartott ülésén nagy lelkesedéssel, egyhangulag elhatározta, hogy a bál óriási jövedelmét az összes felekezeti jótékonyági intézetek közt osztja szét.

Bács. Evetovics Iván plébános gondatlan ságból okozott emberhalál büntette miatt följelentést tett dr. Hannig Györgyné ellen, mert egyik viruló szépségű szellemi szülőltjét „lbolyá“t a másvilágra küldte.

Zombor. Megyeszerte általános föltűnést kelt, hogy e héten senki se kapott előmunkálati engedélyt bácsmegeyei vasútvonalra.

Báctopolya. Az itteni csendőrség körében nagy riadalmat okozott, hogy e héten Topolyán egyetlen véres verekedés se fordult elő.

Krusevlya. Városunk előkelő társadalmának számos illusztris tagja elhatározta, hogy megalakítja a „Krusevlyai Szabad Lyceumot.“ Már sikerült is egy előkelő felolvasóra szert tenni. Az illető Gatyaváry József bácsborsódi ismert jeles tudós.

Zenta. Zenta város tisztviselői közül ezen a héten senkit se függesztettek föl állásától.

Zombor. Futó tűzként terjedt el és mindenütt kínos megdöbbenést keltett az a hír, hogy a közlegő választások alkalmával dr. Lustkandl Ernő ismert államférfi, az „Após és sógor“ című közjogi mű jeles szerzője nem hajlandó mandátumot vállalni. E szomorú hírek hatása alatt gyászlobogókat tűztek ki.

Szerkesztői üzenetek.

W. A., Bácsordas A másikat nem értjük.

B. I., Sajkásszentán Intézkedtünk.

Elüljáróság, Monos ország. A „Vállalkozók Lapja“hoz tettük át. Ezt olvassák leginkább a vállalkozók.

B. F., Pacser. Inhoff titkár goromba levelet nem írt, mert erre őt senki föl nem hatalmazta. Ha megtette, úgy csakis a saját nevében tehetette meg, a vezetőség tudta és beleegyezése nélkül.

M. R. J. Köszönet. Minthogy a fizikai akadály elgördült, kérjük a többit is

„Szabadság ünnepe.“ Ha „szabadság ünnepe“ is, azt önnek még sem szabad, vagy legalább nem illik ilyen-nyel benyitni.

K. S., Ómorovicza. Ugy halljuk, hogy a fizetési-egésztés ügye a miniszteriumban megakadt. Mihelyt a dolog egyes fordulatairól tudomást szerzünk, közölni fogjuk önnek.

H. S.—r. Május 15-ike felé.

„Rettenetes egy gondolat.“ Ez a „gondolat“ csakugyan rettenetes. Szinte borzadunk tőle.

Óker. A kiutalványozás ügye — mint halljuk — újabbban a belügyminiszterium intézkedésére függőben van.

B. F., Dávod. Rövidebb dolgait mindenkor szívesen vesszük.

Ifj. Sz. L., Bácsalmás. Köszönet.

K. E., Kunbaja. A mostani mielőbb sorra kerül. A fordítottaknak nem vagyunk nagy barátjai.

V. Gy. a. Küldje be.

572—1906. kig. szám.

Hirdetmény.

Monostorszeg községe 39381 kor. 21 fill. költségeloirányzattal **iskolát épített.** Az építési munkálatok biztosítása céljából Bács-B. vmegyé törvényhatóságának 35257.44 jkv. 1906. sz. véghatározata alapján Monostorszeg községéhez **1906. évi április 7. napjának** délelőtti 10 órájára zárt ajánlati versenytárgyalást hirdettünk.

A versenyezni óhajtok ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 9 órájáig annál is inkább igyekezzenek beadni, mert a később érkezők nem vétetnek figyelembe. Az ajánlatokhoz — készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban — az előirányzott összeg 5%-ának megfelelő bántpénz is csatolandó.

A műszaki iratok és a részletes feltételek, alulírott községi jegyzőnél, a délelőtti hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Monostorszegen, 1906. márczius 7-én.

Gyilpanov István,
közs. bíró.

Tessényi Oszkár,
közs. jegyző.

1058—1906. kig. szám.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó **Szenttamás** nagyközségben üresedésbe jött és 1000 korona évi előleges, havi részletekben kiszolgáltatandó javadalmazással ellátott községi **írnok** (levéltárnoki) állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám, 1906. évi **márczius 31-éig** terjesszék be. A később érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Óbecse, 1906. márczius 6. án.

Dr. Balaton Gyula,
főszolgabíró.

872 - 1906. sz.

Pályázati hirdetmény.

Jánoshalma község előjárósága közhírré teszi, hogy a 16365/alip., 786/jkv 1905. számú s illetve 31521/alisp., 1878/jkv. 1905. számú törvényhatósági jóváhagyó véghatározatok alapján három tanteremből álló **új iskolaépület** s ezzel egyidejűleg ugyanazon telken álló régi iskolaépület **átalakítási munkálatai** ak biztosítására f. évi **márczius hó 31-én** d. e. 9 órákor Jánoshalma községének nyilvános szóbeli árlejtés fog tartani, amelyre a vállalkozni szándékozók meghívotnak azzal, hogy az árlejtés megkezdése előtt az előirányzott összegnek megfelelő 10%-os bántpénzt kötelesek — óvadékképes értékpapirok elfogadásával — letenni.

Az új iskola építési költségei 9511 korona 05 fillérben, a régi iskola-épület helyreállítási költségei pedig 3500 koronában irányoztatnak elő: írásbeli ajánlatok elfogadhatnak, utó ajánlatok azonban nem.

Az építési tervek, költségvetés és feltételek a községi jegyzőnél betekinthezők.

Jánoshalmán, 1906. márczius hó 8-án.

Kopeczky Győző,
jegyző.

Komáromi Gergely,
bíró.

504 szám. kig. 1906.

Pályázat mérnöki munkálatra.

Pacsér község előjárósága a községi képviselőtestületnek 20,21—906. közgyűlési számú határozata folytán az 1890. évi I. t. cz. valamint a 610—1897. számú vármegyei szabályrendelet szoros betartása mellett készitendő törzskönyv, valamint Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága által 1191—1900 közgyűlési szám alatt alkotott építési szabályrendelet 1. §-a értelmében az **utczák és terek szabályozási** vonalainak megállapítása iránti műszaki munkálatokra nézve ezennel pályázatot hirdet.

Felhívtnak mindazon okleveles mérnök urak, kik a fent leírt műszaki munkálatok elkészítésére vállalkozni óhajtanak, ebbeli ajánlataikat alólirott előjáróshoz folyó évi **márczius hó 20 áig** nyújtják be.

Megjegyeztetik, hogy vállalkozni szándékozónak egyszerű levélbeni átiratukra a pályázati feltételek külön-külön azonnal megküldetni fognak.

Pacsér, 1906. év február hó 28-án.

Bogyó Ödön, **Márton Bálint,**
jegyző. 2—2 bíró.

A petrőci gyógynövényt termelő szövetkezet

elad dugványt:

Mentha piperata (Borsos menta) 60,000 darabot
" crispa (Fodor menta) 60,000 "
Salvia officinalis (orvosi zsálya) 60,000 "
Melissa officinalis (orvosi méhfü) 30,000 "

A dugványok ára petrőci vasuti állomáson számítva 1000 drbonkint 6 korona.

A dugványok szét lesznek küldve április végével vagy május elején.

Greisinger tanító ad bővebb felvilágosítást. 3—4

Eladó

nagyobb mennyiségű első osztályú sima és gyökeres Riparia Portalis, Rupestris Monticola és Vitis Solonis vessző. Ugyanígy ugyanily alanyon készült legjobb csemege- és borfajokból első osztályú gyökeres fásojtvány, valamint hazai sima és gyökeres vessző.

Balatonvidéki első amerikai szőlőtelep, Tapolcza
(Zalamegye.) 3-10

Most jelent meg

„A szőlőtőke helyes metszése s annak okos nyári kezelése” című könyv, számos a szöveg közé nyomott ábrával. A könyv hátulján 4 rajz-melléklettel.

Írta: SAARY ÁKOS m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, Kaposvár.

Bolti ára: füzve 1 kor., vászonkötésben 1 1 kor. 30. A szerzőnél rendelve darabonkint 20 fillér engedmény. — Postaköltségre darabonkint 10 fillér küldendő 3—10

340—1906. szám.

Szenttamás község előjáróságától.

Árlejtési hirdetmény.

Szenttamás községének képviselőtestülete által megszavazott s a vármegye törvényhatósági bizottsága által jóváhagyott **óvoda építésre** és építési munkálatok biztosítására Szenttamás községéhez folyó évi **május hó 8-ik** napjának d. e. 9 órájára nyilvános árlejtést hirdet

Az építési tervek, előmérték-költségvetés és részletes feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órákban megtekinthetők

Szenttamás, 1906. évi márczius hó 9-én.
1—2 **Községi Előjáróság.**

Csabagyöngye

már július hó utolsó negyedén érő, bőtermő, igen jól szállítható muskotály, kitűnő ujdonság; az 1904 évben az országos kertészeti kiállításon bronzéremmel kitüntetett, ritkaszemű, nem rothadó, korán érő „Ezerjő” borszóló új válfajai, úgy egyéb esemegeszőlő, valamint (Riparia Portais alanyfa) sima és gyökeres vesszőiről és a **Csabagyöngye** gyökeres ojtványairól szóló jutányos árjegyzőke megjelent.

SAJGÓN, 1906. évben, posta és vasut Nagy-Szécsényben.

14— **Siposs Imre,** ny. kir. jbiró.

Hajfestők.

Teljesen ártalmatlan anyagokból, FEKETE 1 adag 4 kor. BARNÁ 1 adag 2 kor. SZÓKE 1 adag 3 kor.

Hajhullás ellen

a legjobb szer a dr. Geisler-féle hajszesz 1 darab 3 kor., vagy kenőcs alakban a tanno chinin pomade, 1 adag 1 kor. 20 fill.

Hajmoly elleni szer

1 üveg 1 kor. — Teljes diskreczió mellett kapható Szabadkán:

Milassin Illés

gyógyszertárában. 17—20

1009—905. kig.

Pályázati hirdetmény.

Pályázók elégtelensége folytán a **bezdáni községi végrehajtói állásra** új pályázatot hirdetek.

Kérvények f. é. április hó 10 éig benyújtandók

Fizetés 730 korona.

Zombor, 1906. márcz. 7.

Dr. Tárczay Dezső,
főszolgabíró.

417—1906. sz.

Mozsor községétől.

Hirdetmény.

Mozsor község közhírré teszi, hogy igen nehéz, jóhusban levő 2 drb. 7 7 éves kiselejtezett **tenyészbikát** folyó évi **márczius hó 17-én** délelőtt 9 órakor a községhezán nyilvános árverésen eladja. **Előjáróság.**

3060—1906 szám.

Pályázati hirdetmény.

Jánoshalma község előjárósága közhírré teszi, hogy a 2 közgy. 1906. számú községi határozat alapján, a község **utczáinak és tereinek az építési szabályrendelet 1. §-a** értelmében leendő szabályozása, az új építési vonalaknak megállapítása céljából szükséges munkálatok biztosítására f. é. **április 7-én** délelőtt 9 órakor nyilvános szóbeli árlejtést tart, melyre a vállalkozni szándékozó okleveles mérnök urak ezennel meghívtnak.

A kitűzött határidőig írásbeli ajánlatok elfogadtnak, utóajánlatok nem.

A munkálatra vonatkozó feltételek a községi jegyzőnél betekinthetők.

Jánoshalmán, 1906. márczius 8.

Kopeczky Győző, **Komáromi Gergely,**
jegyző. 1—2 bíró.

654. kig. 906. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Pacsér község a képviselőtestület által megszavazott s vármegyei törvényhatósága által 23060—1904. jkvi számú határozatával jóváhagyott **óvodaépítésre és építési munkálatok** biztosítására Pacsér községéhez 1906. év **márczius hó 18 ik** nadjának délután 2 órája nyilvános szóbeli árlejtést hirdet.

Árlejtési feltételek:

1. Az óvoda volt Grünbaum-féle telken építendő.

2. Kikiáltási ár 13515 korona — bánatpénzül az árlejtés megkezdése előtt 1500 kor. tendő le.

3. Vállalkozó köteles a zombori m. kir. államépítészeti hivatal által megvizsgált műszaki tervekhez alkalmazkodva az építést azonnal megkezdeni és 1906. évi szeptemb r hó 30-ig befejezni, az egész munkát készen átadni, az alapozás megkezdésekor a téglá, cserép és épületfa anyagok megvizsgálásához alkalmazandó mérnök költseget, nemkülönbben hatósági felülvizsgálat, utófelülvizsgálatok s a vállalkozási jogügylet költségeit viselni.

4. Pacsér község a vállalkozónak sem anyagot, sem más szolgálmányt nem nyújt, de a vállalati összeg ¼ részét, ha a falak ablakmá gasságban lesznek, ¼ részét, ha az épület tető alatt áll, ¼ részét, ha az épület és összes munkálatok teljesen készek s végül az utolsó ¼ részét, ha az építkezés hatóságilag felülvizsgálatik nem kifogásoltatik és teljesen rendben átadatik, vállalkozónak kifizeti, az óvadékát pedig neki hatósági utalványra akkor, ha az utolsó felülvizsgálatot követő egy év múlva kifogás utófelülvizsgálat útján nem tétetik, az esedékes nyert kamattal visszaadja.

5. Vállalkozó az építés teljes épségeért felelős s mindazon hiányok, melyek akár a munka, akár az anyagok megfelelően voltak erednek, vállalkozó óvadékából a község előjáróság által is elkészíthetők s pótolhatók.

6. Per esetén pedig a község előjárósága szabadon választhatja a bíróságot.

A műszaki tervek és költségvetések, úgy a részletes feltételek alólirott jegyzőnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Pacsér, 1906 évi február hó 28-án.

Bogyó Ödön, **Marton Bálint,**
jegyző. 2 2 bíró.

Dr. Deák Imre

kir. törvényszéki orvos

fogorvosi és fogtechnikai műterme.

Ujvidék, Fő-utca, 28. sz. Telephon 112. sz.

Rendelés 9 órától 5 óráig.

A fogászat terén felmerülő összes munkálatok műtermemben a legújabb vívmányok szerint készülnek.

Fájdalom nélküli foghuzások, fogtömések: arany, ezüst és porcellánban.

Hiányzó fogak vagy egész fog-örök pótlása arany vagy kautschuk alapon.

Hidmunkák, arany koronák, rendetlenül álló fogak rendezése.

SZÁJPADLÁS NÉLKÜLI FOGAK.

Vulcanit fogsorok.

Vidékiek részére eszközlendő munkák ugyanazon nap készítettnek el. 14—

569—906. szám.

Szenttamás község előjáróságától.

H i r d e t m é n y.

Szenttamás község képviselőtestülete által megszavazott s a vármegye törvényhatósága által 30249/905. számú végzéssel jóváhagyott költségekkel több **ártézi kut** fog furatni. Felhívtnak vállalkozók, hogy erre vonatkozó ajánlataikat ezen község **Előjáróságához** mielőbb megtenni sziveskedjenek.

Szenttamáson, 1906. évi márczius hó 9 én.

1—2 **Községi Előjáróság.**

Hungária fürdő Zombor.

Fürdő árak:

Kádfürdő egyszeri használatáért 1 kor. 20 fill.
 Gőzfürdő egyszeri használatáért 1 kor.
 Zuhanyfürdő egyszeri használatáért 50 fill.
 Diákjegy gőzfürdőre (csak keddi napon délután érvényes) 40 fill.
 Gyermekjegy (15 éven aluli gyermek részére) 40 f.
 Bérlet a nagy medence, gőz- és zuhanyfürdők használatáért személyenként:

egy évre 50 kor. félévre 26 kor. negyedévre 14 kor. egy óra 6 kor.

Családi bérletek 2 személyre (férfi és feleség):
 egy évre 80 kor.
 minden további felnőtt családtag 20 kor.
 minden gyermek (15 éven aluli) 10 kor.
 félévre 2 személy (férfi és feleség) 42 kor.
 minden további felnőtt családtag 11 kor.
 minden gyermek (15 évesig) 6 kor.
 10 kádfürdő jegy egyszerre váltva 10 kor.
 12 gőzfürdő jegy egyszerre váltva 12 kor.
 15 zuhanyfürdő jegy egyszerre váltva 6 kor.

Bérelni bármely naptól kezdve lehet.

A kádfürdőket hölgyek és urak, vasárnap délután kivételével, mindennap használhatják.

Fürdési idő: 1 óra.

A fürdő reggeli 6 órától esti 6 óráig, nyári hónapokban reggeli 5 órától esti 8 óráig áll nyitva. A fürdő-odrasz és szolgáloményzet — tetszés szerint — külön díjazando. 7—

Több mint 100,000 piros DELAWARE vessző, I. oszt. ezre K. 45.—

fehér DELAWARE vessző, I. oszt. ezre K. 30.—

Gyökeres fehér vagy piros Delaware vessző, ezre K. 140.— (míg a készlet tart.)

Fajazonosságért teljes jótállás! I. oszt. RIPARIA PORTALIS sima és gyökeres vessző nagy mennyiségben. I. oszt. sima és gyökeres ZÖLD-OJTVÁNY, valamint gyökeres FÁSOJTVÁNY 20 elsőrendű fajban eladó.

Ajánlunk egyben saját erdőüzemünkben I. oszt. hasított tölgyfa SZŐLŐKARÓKAT 2 méterest, mérsékelt rendszerű áron, bármely vasút állomásra szállítva.

RENDES és KOMLÓS cégénél Székelyhid, Bácsmegeye. 14-30

Még eladó!
30,000 drb.
piros Delaware

sima szőlővessző abszolút fajtisztán, I. oszt. 20. II. oszt. 12 forint ezrenként.

Fásoltványokból: Olasz-Rizling, Erdei, Ezerjő, Mezesfehér, Chasselas 4. Muskatály 10 fajban.

Különleges csemegefajokból: Kosuth, Admirable, Malakoff Usom, Kecskescsü, Damascusi, Génua, Ezeréves stb. ezre 80 forinttól feljebb.

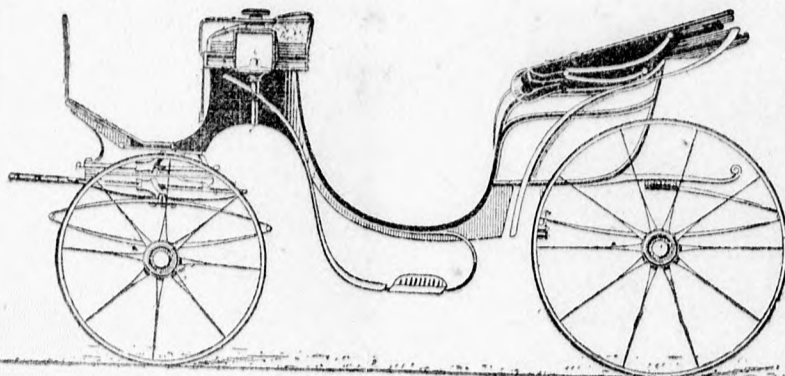
Sima és gyökeres zöld oltvány.

Amerikai és európai sima és gyökeres

Árjegyzéket a Delaware szőlőfaj részletes leírásával ingyen és bérmentve küldünk

27-30.

Szűcs Sándor és fia szőlőoltvány termelők- Bihardíszeg.

BIHARI J.

kocsi-gyártó szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. ezimet értesíteni, hogy Szabadkán, VIII. fői, 54 sz. alatt közvetlen a vasút állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

kocsi-gyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vágyok bátor a t. ez közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsi-gyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon kellek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a patkolási tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu gummi kerekeimet.

Mindezek előrebocsátva azon reményre jogosít, hogy e téren egy szakértelem, mint külsősinra, a legmagasabb igényeknek megfelelői képes vagyok. — Régi kocsikat ujakra becserelek. Átalakításokat jutányosan készítek. — Képes árjegyzék ingyen. 13-52

LEGOLCSÓBB RENDSZER!

SCHUMACHER RUDOLF FIAI

első hengergőzmalom és gazdasági gépgyár ÓBECSÉN.

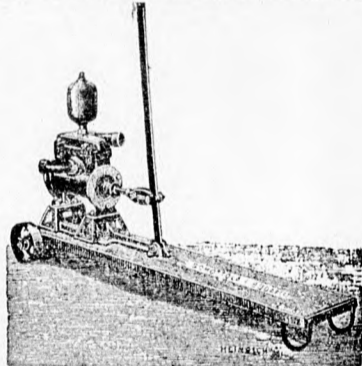
Ajánlják saját láncos rendszerű

Magánjáró öntvényeiket

nyersen és megmunkálva készen a lehető legolcsóbb árban. Elvállalnak minden gyártmányu gőzgépet magánjáróvá való átalakításra jótállás mellett. A megmunkált, készen szállított magánjáró részek felszerelése a legrövidebb idő alatt, minden nagyobb be rendezés nélkül bárki által eszközölhető. Utasítást a felszereléshez, méreteket, szükséges felvilágosítást készségesen megadják.

Ugyanott több 4-6 magánjáró garnitúra eladó, használt, de kitűnő állapotban és vesznek 15 évnél nem idősebb elsőrendű gyártmányu gőzkazánokat. 4-10

LEGKÖNNYEBB ÁTVÉTEL!

Borszivattyuk és borszűrők

valamint az összes pinczefelszerelési cikkek, nevezetesen:

Amerikaigumi-tömlők, részcsapok, borlefejtő edények, szellőzők, bormérők. Palackmosó, palacktöltő, dugaszoló és kupakoló gépek. Parafadugók, ónkupakok, palackok!

Schottola Ernő

czégnél BUDAPEST, VI., Fonciér-palota.

Nagy képes árjegyzékem kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

Manhold Kálmán KULA, Bácsmegeyének a Telecska magaslatán fekvő Rác György-Jolánföldi szőlőoltvány és kertészeti bérletén tavaszi félére szállításra kapható.

1. Szokvány minőségű, minden alanyon faj tisztán, sima és gyökeres zöldoltvány.

2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, amelyeknek fajtisztaságukért kezeskedem, kívánatra névjegyzéket küldök.

3. Alma, körte, barack és kajszinák 1, 2, 3 éves ojtványok a legkiválóbb fajokban.

4. Gleditsia elősvény, valamint az elősvények királya.

Maclura Aurentiaca elősvény, amelynek gyökerei nem sarjadzanak, tövisei igen

sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellentáll.

Szíves megkereséseket kér

Manhold Kálmán nagybérli. 9-15

**ALFA-SEPARATOR
RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPESTEN
VI. LOMB-UTCZA 11.**

Tejgazdasági gépgyár.

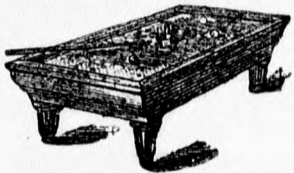
Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és tejelepek berendezése.
Árjegyzék, tervek és költségvetések díjmentesen.
Alfa Laval Separatoraival eddig
több mint 600 első díjat nyertek. — Évi gyár-
tás körülbelül 60 000 darab. 112—

RADITS LŐRINCZ PÉCSETT
1884. óta fennálló
kádár-telep.

A kor követelményeinek megfelelőleg gazdagon
felszerelt műhelyével és nagy dongafa-raktárával

versenyen fölül áll.

A legkitünőbb anyagból készít
boros, sörös és szesz hordókat,
lajtókat, kádakat a legkisebbtől a legnagyobbig,
bármilyen mennyiségben, gyorsan, pontosan, lelki-
ismeretes kiszolgálás mellett a lehető
legjutányosabb áron.
Elvállal úgy magános, mint üzleti vagy
Uradalmi pinczoberendezéseket,
javításokat s minden e szakmába vágó munkát.
Kész hordókban állandó raktár.
Meghívásra bárhol megjelen. 97—

Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep,
SZEGED, Boldogasszony-sugarút 58. sz

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok**
jótállás és kedvező fizetési feltételek mel-
lett. Régi tekeasztalok becsesrelése méltányos
áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok
átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és
mindenféle kávéházi felszereléseket.
Rajzok és költségvetések ingyen. 62—

Véd-
jegy.

**A Zalathnai kénkovand-ipar
részvény-társaság**

**Brassói kénsav-
és műtrágya-gyára**

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

műtrágyáit

t.c. a gazdaközönség becses figyelmébe.
Ajánlatokkal készséggel szolgál a

**KÖZPONTI IRODA
Budapest,
IV. Mária Valéria utca 7.**

140—

Legújabb rendszerű

SZÉNSAVAS-

**bor- és sörkimerő-készülékek, für-
dőkészülékek,** (föltűnést keltő gyógy-
eredményekkel) **hűtő- és jéggyártó-
gépek** és telepek, **szikrizgyártó-
gépek, teljes berendezések** és az
összes e szakmába vágó szükségleti
cikkek, továbbá **fémárúk,** nevezet-
esen **pincefölszerelési** cikkek, **sta-
niol palackkupakok** kaphatók jó-
tállás mellett, kitünő minőségben.

Dr. Wagner és Társai

egyesült gyárak, mint betéti társaság

Budapest, IX., Tinódy-u. 3. Bécs, XVIII.
Tömeggyártás, tehát olcsó árak. — Ked-
vező fizetési feltételek.

Képes árjegyzék a gyár bármely osz-
tályából ingyen és bérmentve küldetik.
**Nagyobb vidéki városokban jártas kép-
viselők kerestetnek.** 113—

A „Lóhere“ védjegyű

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb

foszforsavtrágya

az összes kalászos, lóhere, takarmány
és kapásnövény, kertivetemény alá,
valamint rétet és legelőt, főleg komló
és szőlőkre.

Ezen thomassalak hazánkban, a
legutóbbi években eszközölt trágyá-
zási kísérletek alkalmával, kizárólag
kitünő eredményt mutatott fel.

**Csak a „Lóhere“ védjegyű thomas-
salak származik a csehországi
Thomasművekből.**

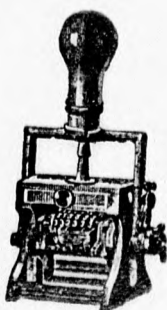
A „Lóhere“ védjegy kezeséget
nyújt az áru föltétlen
tisztasága, idegen anyagoktól való
mentessége és legnagyobb mérvű old-
hatósága tekintetében.

Árajánlatok, szakiratok és bármely
irányban kívánt felvilágosításokkal
készséggel szolgál a
Csehországi Thomasművek eladási Irodája,

— Bécs. —

Vezérképviselője Magyarországon:

LÁSZLÓ MARCZELL, Budapest, VI. Teréz-
körút 22. 144—

Hivatalos

bélyegzőket, pecsétnyomó-
kat, keletbélyegzőt, számo-
zó gépeket és minden e
szakba vágó munkát a leg-
jutányosabban készít az
**Első magyar ruggyanta bélyeg-
zőgyár és intézet:**

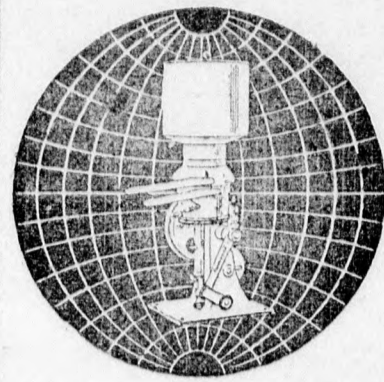
GEDULDIGER HUGÓ vésnök

Budapest, VI. Váci körút 17. sz.
A Bácsmegyei
Gazdaszövetség szállítja.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

155—

Fontos a tejgazdaságban a GLOBE
SEPARATOR.

Teljes tejszö-
vetkezeti be-
rendezések, ké-
zierő- és turbina
hajításra, ugyszin-
ten mindennemű
tejgazdasági gé-
peket és eszkö-
zöket **tejszálli-
táshoz, vaj- és
sajtgyártáshoz.**

Legelőnyösebben szállít az **Első magyar
tejgazdasági gép- és eszközgyár**

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI. Jász-utca, 7. sz.

Árjegyzék, költségvetések, tervek ingyen és
bérmentve.

Vaj kivétel! Friss vaját és túrót évi kötés mel-
lett minden mennyiségben a legmagasabb áron
átveszünk. 109—

Iszákosság nincs

többé! Kívánatra bárkinek bérmentesen
küldünk egy próbát a Cozaporból.
Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán
adható az ivó tudta nélkül.

37—52

A COZAPOR többet ér, mint a
világ minden szöbeszède a tartózkodás-
ról, mert csodálatos ellenzénvessé te-
szí az iszákosnak a szeszes italt. A COZA
oly csendesen és biztosan hat, hogy azt
feleség, testvér avagy gyermek egyaránt,
az ivónak tudta nélkül adhatja és az il-
lető még csak nem is sejtí mi okozta ja-
vulását.

COZA a családok ezreit békítette
ki ismét, sok ezer férfit a szegény és
bűstelenségtől megmentette, kik később
józan polgárok és ügyes üzletemberek
lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra
és szerencséhez segített és sok embernek
élet számos évvel meghosszabbította.

Az üdület mely a COZAPOR tu-
lajtlonos, mindazoknak kik kívánják egy
próba adagot és egy köszönő írással
lett könyvet díj és költségmentesen küld
hogy így bárki is meggyőződhessen biz-
tos hatásáról. Kezessékünk, hogy az
egészségre teljesen ártalmatlan.

COZA INSTITUTE

Dept. 616,
62, (Chancery Lane,
London, Anglia.

Megrendelhető és kapható: Német városi gyógy-
szertárában, Zombor, (Szent György-tér 5.)
Telefon-szám 71.

Szuperfoszfátot

STASSFURTI KAINITOT

szavatolt 12.4° tiszta káli — 23—24° kén-
savas káli tartalommal

Stassfurti káli trágyasót

szavatolt 40° tiszta káli — 74—76° kén-
savas káli tartalommal

kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű **műtrágyaféléket,**
azonkívül **részgáliczot** (98—99%) elismert
kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

Műtrágya, kénsav és vegyi ipar
részvénytársaság 156—

Budapest, V., Fürdő-utca 8.